

Mare Bulc

ZADNJA EGOISTIČNA PREDSTAVA*

Drama

Osebi:

ČLOVEK PO IMENU VIDEO, živi zgolj na platnu

MARE PO PRIIMKU BULC, živi zgolj v živo

Obe osebi igra isti igralec. Osebo VIDEO posname v naprej, osebo MARE odigra v živo. Zaželeno je, da ima igralec brata dvojčka, ki se pojavi, kot je napisano spodaj. Če ga nima, ga pač nima.

Na desni strani odra sta stol in miza z notesnikom. Zadaj na odru je projekcijsko platno razdeljeno na desno in levo polovico. Na levem platnu je posnetek mize in stola in notesnika na mizi. Posnetek na platnu in stanje v živo rišeta zrcalno podobo. Levo in desno pred odrom sta dve ikebani. Ena pred seboj skriva stojalo z digitalno kamero.

Uvod

Posnetek na platnu steče: ČLOVEK PO IMENU VIDEO pride in se usede za mizo. Spregovori.

VIDEO: Cenjene dame in spoštovani gospodje, Mož, ki ga danes gostimo na literarnem soočenju, je začel svojo umetniško pot na Vrhniki. Tam so svojo umetniško pot začeli velikani kot so Cankar, Kete, Živadinov, Novak in drugi. Že kot mladenič je pisal pesmi in igral pri Dejmo stisnt teatru. Po diplomi iz filozofije, se je odločil za študij dramske igre na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo.

Pred kratkim je pri založbi Maska izšla že njegova tretja knjiga – to je drama z naslovom ZADNJA EGOISTIČNA PREDSTAVA.

Cenjene dame in spoštovani gospodje, na oder vabim filozofa, igralca, pisca, režiserja, diplomanta Dunajske glasbene akademije, soavtorja projektov SilentCell Network, Plastosi, Smetana slovenske sodobne umetnosti, Via Negativa, predvsem pa avtorja dramskega dela ZADNJA EGOISTIČNA PREDSTAVA. Dame in gospodje – Mare Bulc.

1. prizor – Intervju

Na oder stopi MARE PO PRIIMKU BULC in sede za mizo. VIDEO sprašuje, MARE odgovarja.

MARE: Pozdravjeni, res se zahvaljujem za povabilo in laskavo predstavitev.

VIDEO: Gospod Bulc, veseli me, da ste z nami. Vašo novo knjigo pustiva za trenutek ob strani. Naj začnem z vašo igralsko kariero. Že leta nazaj ste bili eden od igralcev Dejmo stisnt teatra. Zakaj ste nato hoteli formalno gledališko izobrazbo? (...) Zaradi papirja?

MARE: Da. Tudi zato. Študij je enako papir. Študij ti odpre vrata v sistem. Priznam – vedel sem se preračunljivo. Po naravi sem konformist, tradicionalist. Toda, moram priznati, če ne bi bilo Dejmo stisnt teatra, ne bi šel študirat, in danes ne bi bil tukaj, in danes ne bi bil umetnik.

VIDEO: A zakaj ste se potem že na začetku študija odločili za samo-izobraževanje IZVEN akademije. To štiriletno samo-šolanje ste imenovali projekt *No History/Know History*.

MARE: Res nisem vedel, da je študij na akademiji tako ozek. Zelo kmalu, po prvih predavanjih sem spoznal, da so teoretični predmeti zelo borni. Praktičen del izobraževanja pa se je ves čas vrtel v zelo ozkem segmentu gledališča, imenujmo ga dramsko gledališče oz. logocentrično gledališče. Zaradi tako osiromašenega učnega programa na akademiji sem se podal v samoizobraževanje.

VIDEO: Nekateri pravijo, da ste neodločen igralec, da ne veste kaj bi radi. Da se pečate s komedijo in eksperimentalnim performansom hkrati. Kakšna je vaša definicija gledališča?

MARE: Neodločen? No... morda... verjetno... ne vem.... verjetno... no, kaj naj rečem... Kakšna je moja definicija gledališča? ... Hm... Težko se odločim za eno... ali drugo. Težko najdem neko definicijo gledališča. ... Lahko bi rekel na primer... Res ne vem.... No, zame je gledališče prostor zgodbe. Zagotovo prostor zgodbe.

VIDEO: Zelo očitno je, da v tem vašem štiriletnem projektu ni zgodbe in ni vsebine. Vaš projekt se ukvarja s samim seboj.

MARE: Ni res. Samo za ljubitelje dobrih zgodb je projekt brez vsebine. Jaz kot avtor sem z vsebino izredno zadovoljen. Zanimalo me je, kaj se zgodi, če se vsebina projekta začne ciklati sama vase - kot kača, ki začne požirati lasten rep. To me je zelo privlačilo. In odločil sem se, da moram reciklirati.

VIDEO: Vaš lanski projekt *Študija za zadnjo egoistično predstavo* je bil res reciklaža. Igralci so zgolj obnavljali že obstoječi material. Kakšen smisel ima vse to?

MARE: Vsi potrebujemo ponavljanje. Recikliranje. Drugače bomo izumrli. Gledališče bo izumrlo. V predstavi nisem želel ustvariti nekaj novega, avtorskega. Izbral sem štiri svoje stare projekte ter igralce, scenografa in videasta. Ponudil sem jim možnost, da jih ponovno uprizorijo. V bistvu sem jim dal teme, ki so jih reciklirali, nakar sem njihove izdelke razstavil. Postavil sem se v vlogo kuratorja in se delno umaknil iz procesa ustvarjanja. Zanimalo me je vprašanje avtorstva.

VIDEO: Videti je, da si postavljate samo veliko vprašanj, ne veste pa praktično nobenega odgovora? Toda ali ni že Sokrat rekel: »Umetnik mora odgovarjati!«?

MARE: Odgovori so dolgočasni. Pomembna so zgolj vprašanja. Lahko vam povem, da me trenutno zanimajo tudi naslednja: Zakaj igralci ne marajo recikliranja? Zakaj sodobni gledališki pisci pišejo zgolj linearne zgodbe? Zakaj sodobni režiserji ne marajo ponavljanja? Mislim, da so to ključna vprašanja.

VIDEO: Zdi se, da vaše delo pri projektu No History / Know History vodi zgolj v fetišizacijo vas samih?

MARE: Ne nikakor. Jaz fetišiziram zgolj zgodovino. Zgodovina je stara gospa, ki vedno sama izbira svoje fetiše. Zgodovina je avtonomna. Na zgodovino ni moč vplivati. Še nihče ni pisal zgodovine zgodovini. Mislite, da bi lahko posameznik vplival na svoje mesto v zgodovini? Lepo vas prosim.

VIDEO: Zakaj ste zdaj postali še dramatik? Ker je to moderno?

MARE: Modnost je v umetnosti zagotovo potrebno upoštevati. Toda, vedeti morate, da knjige so zgodovina. Knjige so v hierarhiji nosilcev zgodovinskega spomina zagotovo na vrhu in vladale bodo še tisočletja. Novi mediji stopicljajo zadaj. Večmedijskost v umetnosti me ne zanima. Črka, papir, to je srž mojega gledališkega ustvarjanja. Zato kličem: Naj živi literatura! Naj živi Drama!

VIDEO: In kaj je osrednja tema vaše drame Zadnja egoistična predstava?

MARE: Osrednja tema, s katero se ukvarjam v drami, je, kako ustvariti gledališko besedilo po predstavi. Zanimalo me je, kako narediti dramo po predstavi in ne predstave po drami. In mislim, da mi je to tudi uspelo.

VIDEO: Oprostite, gospod Bulc, jaz sem besedilo prebral in se z vami ne morem strinjati. Žal mi je, a menim, da je vaše besedilo slabo in hkrati ni doseglo vašega cilja.

MARE: Ne strinjam se z vami. Doseglo je moj cilj. Če se strinjate, bi prosil, da se prebere odlomek iz drame in gledalci bodo lahko sami odločili.

VIDEO: Seveda, se strinjam. Veseli me, da ste to predlagali. Na oder vabim priznanega igralca Mareta Bulca, da prebere odlomek iz drame gospoda Bulca. Prosim...

2. prizor – Branje

MARE PO PRIIMKU BULC precej zadržano in nevtrarno iz notesnika bere besedilo drame, ki jo berete. MARE bere od naslova drame proti koncu 1. prizora. Število prebranih replik je poljubno, prepuščeno režiserju. VIDEO posluša branje. Vmes se namesto VIDEA pojavi projekcija poljubne stare predstave, v kateri glavno vlogo igra igralec, ki na odru igra MARETA. MARE prebere do konca in se prikloni. Sede nazaj za mizo.

VIDEO: Najlepša hvala gospodu Bulcu za izredno zanimivo branje. Res hvala.

MARE: Prosim...

3. prizor – Obrnjeni intervju

MARE PO PRIIMKU BULC v trenutku postane spraševalec, ČLOVEK PO PRIIMKU VIDEO pa odgovarja na vprašanja. Vprašanja in odgovori so skoraj identični, kot v prvem prizoru, le vlogi sta zamenjani. Izmenjata lahko poljubno število replik, v poljubnem vrstnem redu, stvar režije. Zaključek tretjega prizora pa je lahko na primer naslednji:

MARE: ...Zdaj pa nazaj k vprašanju. Vaš lanski projekt *Študija za zadnjo egoistično predstavo* je bil reciklaža že obstoječega materiala. Igralci so samo ponavljali. Reciklirali. Kakšen smisel ima vse to?

VIDEO: Recikliranje je nujno. Drugače bo gledališče izumrlo. V tisti predstavi oz. gledališki razstavi, nisem želel ustvariti nekaj novega, avtorskega. Nisem želel dajati navodil za delo, ampak sem le izbral štiri svoje stare projekte ter igralce, scenografa in videasta. Ponudil sem jim možnost, da jih ponovno uprizorijo. V bistvu sem jim dal teme, ki so jih reciklirali, nakar

sem njihove izdelke razstavil. Postavil sem se v vlogo kuratorja in se delno umaknil iz procesa ustvarjanja. Zanimivo se mi je bilo umakniti in pogledati, kaj se s temi projekti zgodi, ko jih reciklira nekdo drug.

MARE: Videti je, da si postavljate samo veliko vprašanj, ne veste pa praktično nobenega odgovora? Toda že Sokrat je rekel: »Umetnik mora odgovarjati!« Pa čeprav samo pred davkoplačevalci.

Na platnu se VIDEO v trenutku (na »cut«) spremeni v voditelja televizijskih poročil. Ima brke in lasuljo.

VIDEO: Zdaj pa v Mladinsko gledališče v Ljubljani, kjer v tem trenutku uprizarjajo *Zadnjo egoistično predstavo*. Novica ne bi bila nič posebnega, če ustvarjalcev in producentov ne bi obtožili, da so nesmotrno trošili davkoplačevalski denar. Poglejmo in presodimo...

4. prizor – Dramska igra

MARE odigra kratek odlomek iz drame poln strasti in patosa, ki pritičeta resni dramski predstavi. MARETA snema živa kamera. Vidimo dve njegovi podobi, eno v živo in drugo na posnetku.

MARE (vzvišeno): Videti je, da si medijski umetniki postavljate samo veliko vprašanj, ne veste pa praktično nobenega odgovora? Toda že Sokrat je rekel: »Umetnik mora odgovarjati!« Pa čeprav samo pred zgodovino.

Na platnu se spet pojavi voditelj televizijskih poročil. Med naslednjo repliko se spremeni nazaj v lik VIDEO. Brke in lasuljo pa si sname tik pred protestnim odhodom.

VIDEO (ogorčen): Spoštovane gledalke, cenjeni gledalci, to je vprašanje (*sprememba lika*) na katerega sem že odgovoril. Ne bom več odgovarjal na ista vprašanja. Videti je, da postavljate samo veliko vprašanj, ne veste pa praktično nobenega odgovora? Že Sokrat je rekel: »Umetnik mora odgovarjati!«

MARE: Vaši odgovori so dolgočani. Zakaj kot igralec ne marate recikliranja? Zakaj kot sodobni gledališki pisec pišete zgolj linearne zgodbe? Zakaj kot sodobni režiser ne marate ponavljanja in skokov v času?

VIDEO: Mislim, da so to ključna vprašanja. In vaše delo pri projektu No History / Know History vodi v fetišizacijo vas samih. Tako vsaj mislim.

MARE: Ne nikakor. Jaz fetišiziram zgolj zgodovino. Zgodovina je stara gospa, ki vedno sama izbira svoje fetiše. Zgodovina je avtonomna. Na zgodovino ni moč vplivati. Še nihče ni pisal zgodovine zgodovini. Mislite, da bi lahko posameznik vplival na svoje mesto v zgodovini? Lepo vas prosim, če mi poveste, kaj je osrednja tema vaše drame?

VIDEO: Osrednja tema, s katero se ukvarjam v drami, je, kako ustvariti gledališko besedilo po predstavi. Zanimalo me je, kako narediti dramo po predstavi in ne predstave po drami. In mislim, da mi je to tudi uspelo.

MARE: Jaz sem besedilo prebral in se z vami ne strinjam. Žal mi je, a menim, da je vaše besedilo slabo in hkrati ni doseglo vašega cilja.

VIDEO: Ne strinjam se z vami! Doseglo je moj cilj! In mislim, da je čas za glasbeni intermecc.

VIDEO (kot napovedano zgoraj) protestno zapusti oder.

MARE: Veseli me, da ste to predlagali. Na vrsti je glasbeni intermecc. Na oder vabim priznanega glasbenika Marka Bulca, da odigra odlomek iz partiture za dramo *Zadnja egoistična predstava*. Prosim.

5. prizor – Glasbeni intermecc

VIDEO se vrne na oder s poljubnim instrumentom in začne igrati. MARE posluša, za njem na platnu se vrti video posnetek še ene poljubne stare predstave, v kateri je nekoč igral igralec, ki igra MARETA PO PRIIMKU BULCA. VIDEO odigra do konca in z inštrumentom zapusti oder. MARE aplaudira.

MARE: Najleša hvala gospodu Bulcu za tankočutni glasbeni intermeco.

6. prizor – Vprašanje iz publike

Živa kamera snema MARETA. Projekcija žive zrcalne slike na platno. MARE je podvojen.

MARE: Zdaj pa vas, drage gledalke in cenjeni gledalci, prosim za vprašanja za našega gosta. Imate besedo. Prosim. Kar pogumno.

Vprašanje iz publike. (Če vprašanja iz publike ni, MARE skoči na svojo naslednjo repliko.)

MARE: Najlepša hvala za odlično vprašanje. Gospod Bulc prosim za vaš odgovor.

Na platnu se, ne glede na vprašanje, odvrti naslednji odgovor:

VIDEO: Recikliranje je nujno. Drugače bo gledališče izumrlo. V tisti predstavi oz. gledališki razstavi, nisem želel ustvariti nekaj novega, avtorskega. Nisem želel dajati navodil za delo, ampak sem le izbral štiri svoje stare projekte ter igralce, scenografa in videasta. Ponudil sem jim možnost, da jih ponovno uprizorijo. V bistvu sem jim dal teme, ki so jih reciklirali, nakar sem njihove izdelke razstavil. Postavil sem se v vlogo kuratorja in se delno umaknil iz procesa ustvarjanja. Zanimivo se mi je bilo umakniti in pogledati, kaj se s temi projekti zgodi, ko jih reciklira nekdo drug.

MARE: Vprašal bi vas še, če ste slišali, da se je pred tremi dnevi zgodil incident v Siriji, v katerem...

VIDEO na posnetku začne z odgovorom in prekine spraševalca Mareta, ki poskuša sogovornika ustaviti, a VIDEO teče, teče.

VIDEO: Recikliranje je nujno. Drugače bo gledališče izumrlo. V tisti predstavi oz. gledališki razstavi, nisem želel ustvariti nekaj novega, avtorskega. Nisem želel dajati navodil za delo, ampak sem le izbral štiri svoje stare projekte ter igralce, scenografa in videasta. Ponudil sem jim možnost, da jih ponovno uprizorijo. V bistvu sem jim dal teme, ki so jih reciklirali, nakar sem njihove izdelke razstavil. Postavil sem se v vlogo kuratorja in se delno umaknil iz procesa ustvarjanja. Zanimivo se mi je bilo umakniti in pogledati, kaj se s temi projekti zgodi, ko jih reciklira nekdo drug.

VIDEO izgine s platna. Vklopi se (na »cut«) kamera v živo, ki snema MARETA. Na platnu se pojavi MARE. Mare je na odru v živo in hkrati na projekciji na platnu..

7. prizor – Zahvala

MARE: Najlepša hvala gospodu Bulcu za zadnji odgovor. Čas nas res že malce priganja. Na koncu ste želeli omeniti osebe, brez katerih ne bi bilo vaše Zadnje egoistične predstave. *Mare zamenja lik in zdaj odgovarja na vprašanje, je Video.* Da, hvala. Rad bi izpostavil nekaj oseb, brez katerih ne bi bilo mojega štiriletnega projekta, ki je vodil do Zadnje egoistične predstave. Najprej bi svojo neizmerno hvaležnost izrazil gospodu Maretu Bulc brez katerega si nisem predstavljal dela na tem projektu.

MARE bere imena, na polovici platna za njem se vrti video posnetek tretje poljubne stare predstave, v kateri je igralec, ki igra MARETA nekoč nastopal. Na drugi polovici platna je še naprej živa slika.

MARE: Hvala pa tudi Damirju Leventiču, Mihatu Brajniku, Ajdi Toman, Gregorju Grudnu, Roku Matku, Samotu Jakošu, Maji Martini Merljak, Alji Kapun, Medeji Novak, Ani Hribar, Marku Šantiču, Juretu Vlahoviču, Petri Tihole, Alenki Gregorič, Tomažu Gubenšku, Nejc Sajatetu, Bojanu Senjurju, Robiju Križmančiču, Martini Kokovnik, Sebastijanu Horvatu, Maksu Soršaku, Emilu Hrvatinu, Bojani Kunst, Juretu Novaku, Gregorju Bulcu in Sabini Frljak. Hvala vam! *Igralec zamenja lik iz Videe nazaj v Mareta oz. iz intervjuvanca v izpraševalca.* Hvala gospodu Bulcu, da si je vzel čas za to predstavo. Spoštovane gledalke in cenjeni

gledalci, hvala vam, ker ste bili z nami v tako velikem številu. To je bilo za nocoj vse. Lepo vas pozdravljam.

8. prizor – Dvojni priklon

MARE zapusti oder. Luč dol. Aplavz. Luč gor. MARE pride nazaj, se prikloni. Gre z odra. Živa kamera se ugasne. Prižge se zgolj posnetek mize z notesnikom. Aplavz še traja. Mare pride nazaj na desni oder. Na levem odru pa se hkrati, tudi v živo, pojavi njegov brat dvojček ali oseba, ki mu je izredno podobna, oblečena v identičen kostum. Oba se priklonita. Gresta z odra.

KONEC

V Ljubljani, 16. novembra 2006,
na dan premiere predstave »Zadnja egoistična predstava«.

**Besedilo po uprizoritvi, ne uprizoritev po besedilu. Besedilo drame Zadnja egoistična predstava je nastajalo jeseni 2006, na vajah za predstavo Zadnja egoistična predstava, ki sta jo avtorsko podpisala igravec in pisec Mare Bulc in avtor videa Nejc Saje, premierno pa je bila uprizorjena na Odru pod zvezdami Lutkovnega gledališča Ljubljana, v produkciji zavoda Maska iz Ljubljane. Drama je reciklaža intervjuja, ki ga je avtor Mare Bulc dal avgusta 2006 za festivalsko glasilo ljubljanskega gledališkega festivala Mladi levi, na katerem je sodeloval s predstavo Študija za zadnjo egoistično predstavo v produkciji E.P.I. Centra in zavoda No History iz Ljubljane.*